

Отже, розглянувши питання судової експертизи під час кримінального провадження, можна дійти висновку, що відповідно до норм кримінального процесуального законодавства висновок експерта має доказове значення у судовому провадженні. Ініціюють проведення експертизи суб'єкти кримінального провадження, яким надано право самостійно збирати докази у справі з метою виконання завдань кримінального провадження.

Перелік джерел посилання

1. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI (зі змін та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення: 10.08.2023).
2. Про судову експертизу : Закон України від 25.02.1994 р. № 4038-XII (зі змін та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text> (дата звернення: 10.08.2023).

Актуальні питання дослідження стратегічних крилатих ракет Х-101

Олександр Рувін,

д-р юрид. наук, ст. дослідн., заслуж., юрист України, Київський НДІСЕ, м. Київ, Україна,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0162-4686>, e-mail: oleksandr.ruvyn@kndise.gov.ua

Тези наукової доповіді присвячено актуальним питанням дослідження ракетної зброї — стратегічних крилатих ракет Х-101, які російські окупанти постійно застосовують для масованих ракетних ударів із метою урадити військові об'єкти й об'єкти інфраструктури в Україні.

Ключові слова: експертиза; ракета; стратегічна ракета; крилата ракета; авіаційний ракетний комплекс.

Current Issues in Investigating Strategic Cruise Missiles X-101

Oleksandr Ruvyn

This scientific article delves into the pressing matters surrounding the research of missile weaponry – the strategic cruise missiles X-101, consistently employed by Russian occupiers in carrying out large-scale missile strikes aimed at military facilities and infrastructure targets within Ukraine.

Keywords: forensic examination; missile; strategic missile; cruise missile; aviation missile system.

Окупанти продовжують активно використовувати стратегічні крилаті ракети (далі — КР) Х-101 під час повітряних ударів по українським містам і селам.

Судово-експертні установи Міністерства юстиції України, зокрема Київський науково-дослідний інститут судових експертиз (далі — КНДІСЕ), мають інформацію, яка стане в пригоді всім, хто проводитиме експертні дослідження КР типу Х-101.

Цього році у випуску 68 міжвідомчого науково-методичного збірника «Криміналістика і судова експертиза» співробітники КНДІСЕ оприлюднили статтю «Щодо дослідження стратегічних крилатих ракет Х-101» [1], у якій (на основі аналізу наявних джерел інформації [2—6] і результатів проведених останнім часом експертних досліджень) навели актуальну інформацію про КР Х-101, а саме:

- призначення, застосування й тактико-технічні характеристики КР Х-101, її загальну будову;
- докладно описали конструкцію планера, силової установки й бортової системи управління (далі — БСУ);
- відомості про систему навігації (наявну на той час) [1].

Зважаючи на те, що до сьогодні відсутня методика проведення експертизи артилерійської й ракетної зброї, а спеціальна література містить лише розрізнені дані про ракетну зброю, ця наукова публікація заповнила деякі прогалини в експертних дослідженнях КР Х-101.

Продовжуючи опис КР Х-101, слід зазначити викладене далі.

У складі навігаційної системи оптико-електронна система з корекцією за оптичним зображенням місцевості (цілі) забезпечує точне визначення поточних координат КР у польоті й за потреби — видачу сигналів на корекцію параметрів бортової інерційної системи керування БСУ. Оптико-електронна система є автономною та забезпечує навігацію за геофізичними полями, зокрема за виглядом місцевості, над якою пролітає ракета.

Приладовий блок оптико-електронної системи — це моноблок зі встановленими на корпусі:

- оптичним блоком;
- двома скріпленими корпусами «ЕОМ-Багет»;
- програмно-інтерфейсним блоком.

Оптико-електронна система використовує оптичний контраст місцевості у видимому діапазоні.

Завдяки високій інформативності оптичного зображення навігацію можна забезпечити практично над будь-якою місцевістю, зокрема без орієнтирів (окрім водної поверхні).

У складі «ЕОМ-Багет» наявні:

- процесорний модуль «БТ33-205»;
- модуль МИ;
- модуль МКР.

«ЕОМ-Багет» зі встановленими модулями МИ та МКР забезпечує програмно-апаратну реалізацію отримання інформації з оптичного модуля та проведення кореляції поточного й еталонного зображень.

Система автоматичного управління (далі — САУ) призначена для:

- управління рухом ракети за заданим маршрутом відповідно до сигналів, які отримують із бортової цифрової обчислювальної машини (далі — БЦОМ) системи навігації;
- стабілізації ракети відносно центру мас на всій траєкторії польоту;
- формування та видачі команд (сигналів) управління в бойову частину й електрообладнання;
- дотримання часового графіку польоту шляхом формування у БЦОМ сигналу управління тягою двигуна.

До складу САУ належать:

- цифрова адаптивна система управління (шифр К-003);
- автономна рульова система (далі — АРС; шифр К-005);
- блок демпфуючих гіроскопів «БДГ-1М» (шифр К-004).

Управління і стабілізацію ракети здійснюють за сигналами контурів наведення, стабілізації й адаптації за допомогою АРС, яка впливає на рулі.

БЦОМ забезпечує обчислення й подання керуючих і командних сигналів, необхідних для виконання завдань відповідно до програми.

Конструктивно БЦОМ — це металевий негерметичний корпус із шістьма друкованими платами з основою у вигляді блоку роз'ємів.

Електричні зв'язки із зовнішніми абонентами здійснюють за допомогою трьох електроз'єднувачів, установлених на окремому фланці, прикрученому до корпусу приладу.

Система вимірювання повітряного тиску (далі — СВПТ («СІВД»)) — це програмно-апаратна система, призначена для вимірювання й обчислення інформації щодо висото-швидкісних параметрів, для обчислення приладової та повітряної швидкості, істинної повітряної швидкості й барометричної висоти.

До складу СВПТ («СІВД») належать:

- датчики тиску;
- блок аналогових обчислень;

- блок перетворювачів цифрової інформації;
- приймач повітряного тиску, який установлюють на зовнішньому боці фюзеляжу ракети.

Система прийому статичного тиску призначена для забезпечення роботи системи виміру баровисоти.

До складу системи прийому статичного тиску належать:

- приймачі статичного тиску;
- трубопроводи й гумові рукави;
- статичний пояс із посередником і двома трубопроводами.

Приймачі статичного тиску (2 шт.) — це фланці з отворами, розміщені в паливно-агрегатному відсіку, які утворюють один статичний пояс.

Резиновий рукав виконано із двох частин, з'єднаних між собою трубопроводом із алюмінієвого сплаву АМг6.

Отже, ґрунтуючись на узагальненні експертної практики досліджень відділу вибухотехнічних досліджень та досліджень ракетної, артилерійської зброї лабораторії військових досліджень КНДІСЕ, визначено особливості будови стратегічної крилатої ракети Х-101.

Зазначені дані рекомендовано використовувати під час проведення експертиз ракетної зброї для ідентифікації й опису об'єктів дослідження.

Перелік джерел посилання

1. Мунчак В. М., Висікан О. О., Степанюк О. В., Мазниченко Ю. О. Щодо дослідження стратегічних крилатих ракет Х-101. *Криміналістика і судова експертиза*. 2023. Вип. 68. С. 715—730. URL: https://digest.kndise.gov.ua/wp-content/uploads/2023/07/vypusk_68-1-803.pdf (дата звернення: 04.09.2023).
2. Висікан О., Капустюк Г. В. Актуальні питання проведення експертизи артилерійської та ракетної зброї. *Актуальні питання судової експертології, криміналістики та кримінального процесу*: мат.-ли міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 05.11.2019). Київ, 2019. С. 89—95. URL: https://m3rkxutm8pk3eqapl5ynjvb3gjps8uao.cdn-freehost.com.ua/wp-content/uploads/2021/06/aktualni-pytannya-sudovoyi-ekspertologiyi-verstka_druk.pdf (дата звернення: 04.09.2023).
3. Орлова В. Відразу ховайтеся в укриттях: названо головну загрозу ракет-убивць РФ Х-101/55-555 / УНІАН. 02.05.2023. URL: <https://www.unian.net/weapons/h-101-55-555-nazvana-glavnaya-ugroza-raket-ubiyc-rf-srazu-pryachtes-v-ubezhishchah-12241659.html> (дата звернення: 04.09.2023).
4. Альбом методичних матеріалів з ідентифікації засобів ураження повітряного базування. ЦНДІ О та ВТ ЗС України МО України. Київ, 2022. 74 с.
5. Крилата ракета класу «повітря-поверхня» Х-101. Технічна довідка. Результати дослідження крилатої ракети Х-101. Х-101.22.8893.103 ДТ. ДП «Конструкторське бюро «Південне» ім. М. К. Янгеля», 2022. 72 с.
6. Методичні рекомендації щодо ідентифікації крилатих ракет / уклад. Рамшов Д. В., Сурков О. М., Бондаренко Є. О. Київ, 2022. 72 с. URL: <https://sprotyvg7.com.ua/wp-content/uploads/2023/03/%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4.%D1%80%D0%B5%D0%BA.-%D0%86%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B8%D1%84.-%D1%80%D0%B0%D0%BA%D0%B5%D1%82.pdf> (дата звернення: 04.09.2023).